

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

שם הקורס: מבוא לספרות התנאים

שם המרצה: הרב ישראל ביבי

אופי הקורס: מתקשב

היקף הקורס: 1 ש"ש

שנת למוד: תשע"ח

מטרות הקורס

1. הסטודנטים יעמדו על הגישות השונות בשאלת עריכת המשנה
2. הסטודנטים יכירו את מגוון הספרות של התנאים והאמוראים.
3. הסטודנטים ירכשו ידע והבנה בהשתלשלותה של ספרות חז"ל במשך הדורות.
4. הסטודנטים יתוודעו אל המחקר התלמודי בתחומים הנלמדים.

ראשי פרקים

1. הסופרים ואנשי כנסת הגדולה.
 - 1.א. מי הם אנשי כנסת הגדולה
 - 1.ב. זמנה של כנסת הגדולה
 - 1.ג. מספרם
2. תקופת הזוגות
3. מדרשי הלכה
 - 3.א. היחס בין מדרש הלכה למשנה
 - 3.ב. המעבר ממדרש הלכה למשנה
 - 3.ג. המדרש יוצר את ההלכה או המדרש מקיים את ההלכה? הדעות השונות
4. קבצי משניות קדומים- עדויות מן המשנה עצמה ומן התלמוד
5. רבן יוחנן בן זכאי
6. חכמי יבנה
7. משנת רבי עקיבא
8. תלמידי רבי עקיבא
9. משנת רבי
 - 9.א. עריכת המשנה- דעת רבותינו הראשונים. ודעת החוקרים 'החדשים'
 - 9.ב. כתיבת המשנה- עיון באגרת רש"ג ביחס לכתיבת המשנה, ההבדל בין הנוסח הספרדי לצרפתי.
10. מדרשי ההלכה דבי ר' ישמעאל ודבי ר' עקיבא- ההבדלים בין שני בתי המדרש
11. התוספתא

- 11.א. היחס בין התוספתא למשנה
11.ב. מטרת התוספתא
11.ג. עריכתה
12. מפרשי המשנה

דרכים ואמצעי הוראה:

קורס מתוקשב, יוצג בפני התלמיד מאמרים וסיכומים לקריאה. הקורס מחולק לשבע יחידות לימוד, על כל יחידה תינתן מטלה. יתאפשר לתקשר עם המרצה דרך המייל או להתקשר ישירות לפלאפון שלי, ולהתייעץ סביב החומר הנלמד.

חובות הקורס:

1. עשיית המטלות
2. מבחן מסכם

מרכיב הציון הסופי:

- עשיית המטלות: 50%
מבחן מסכם: 50%

ביבליוגרפיה נבחרת

- ש', אברמסון, **כתיבת המשנה** {על דעת גאונים וראשונים}, תרבות וחברה בתולדות ישראל בימי הביניים {עורכים: ר' בונפיל, מ' בן ששון, י' הקר}, מרכז זלמן שזר, ירושלים, תשמ"ט, עמ' 27-52.
- ח', אלבק, **מבוא למשנה**, מוסד ביאליק ירושלים, דביר תל אביב, {תשי"ט} {מבחר פרקים}.
- ח', אלבק, **מבוא לתלמודים**, דביר תל אביב, {תשי"ט} {מבחר פרקים}.
- י"נ, אפשטיין, **מבואות לספרות התנאים**, מאגנס ירושלים, דביר תל אביב {תשי"ז} {מבחר פרקים}.
- י"נ, אפשטיין, **מבואות לספרות האמוראים**, מאגנס ירושלים, דביר תל אביב {מבחר פרקים}.
- מ', בית אריה, **כת"י קאופמן של המשנה-מוצאו וזמנו**, קובץ מאמרים בלשון חז"ל ב' ירושלים, {תש"ם}, עמ' 84-99.
- י, ברודי, "ספרות הגאונים והטקסט התלמודי", **מחקרי תלמוד** {עורכים: זוסמן ודוד רוזנטל} ירושלים {תש"ן}, עמ' 96-111.
- א', גולדברג, "דרכו של רבי יהודה הנשיא בסידור המשנה", **תרביץ** כח {תשי"ט}, עמ' 261-269.
- ש', ליברמן, "פרסומה של המשנה", ש' ליברמן, **יונים ויונות בארץ ישראל**, ירושלים, [1984], עמ' 213-224.
- ע"צ, מלמד, **פרקי מבוא לספרות התלמודית**, ירושלים, {תשל"ג} {מבחר פרקים}.